

י' שבט

הדור השביעי

מאמר "באתי לגני" תשי"א
ספר המאמרים, מלוקט, שבט, ע' 263

מקור: חובצת תורה

פתיחה

חז"ל מוסרים לנו כי הקדוש ברוך הוא הראה לאדם הראשון "דור דור ודורשיו". לכל דור 'דורש' משלו ו'דרישה' משלו. דורנו שלנו תחום בין המלחמה הנוראה והתבססות קהילות ישראל החדשות מסביב לעולם מצד אחד, וצדו השני טבול בעולם שהפך ל'כפר גלובלי קטן', עולם מהיר, טכנולוגי ומפותח מאין דומה לו - ויש לו את דרישותיו שלו. 'דורש הדור', הלוא הוא הרבי, מסר לנו כי תפקיד דורנו, בשורה אחת, הוא: להביא בפועל את הגאולה. ביותר משורה אחת - זהו המאמר שלפנינו.

המאמר "באתי לגני" נאמר על ידי הרבי בהתוועדות ה'הכתרה' שלו למנהיג חסידות חב"ד, ומה שהתברר מהר מאד כמנהיגות העולם היהודי כולו. במאמר הזה התווה הרבי דרך ברורה, בה דבק ודבקים החסידים עד היום הזה, כמעט שבעים שנה אחר כך - וממנו נלמד על 'משימת הדור' שלנו.

אתר מבצע תורה

א. עיקר שכינה

בֹּתֵב כְּבוֹד קִדְשָׁת מוֹרִי וְחָמִי אֲדָמוֹ"ר¹,
בְּמֵאֲמוֹ לְיוֹם הַסְתַּלְקוֹתוֹ, יו"ד שְׁבַט
הַשִּׁי"ת:

"בְּאֵתִי לִגְנִי אַחוֹתִי בִלְה"², וְאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ
רַבָּה (בְּמִקּוּמוֹ): "לִגְנִי" אֵין כְּתִיב כָּאֵן אֱלֹא
לִגְנִי", לִגְנוּנִי, לְמָקוֹם שֶׁהָיָה עֲקָרִי בַּתְּחִלָּה,
דְּעֲקָר שְׂכִינָה בַּתְּחִלָּתוֹנִים הָיְתָה.

עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ...

וְהִנֵּה זֶה דְּעֲקָר שְׂכִינָה בַּתְּחִלָּתוֹנִים הָיְתָה,
מִבְּאֵר מִהַמְדִּירֵשׁ דְּתַתְּחִלָּתוֹנִים קָאֵי עַל עוֹלָם
הַזֶּה הַגִּשְׁמִי, וְכִמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר דְּעַל יְדֵי חֲטָא
עַץ הַדַּעַת נִסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינָה מֵאֶרֶץ לְרִקְיעַ,
וְעַל יְדֵי מִתֵּן תוֹרָה עַל הַר סִינִי "בְּאֵתִי לִגְנִי
- לִגְנוּנִי".

וְעֲקָר הַסְּלֹק שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַחֲטָא הוּא
בְּחֲטָא עַץ הַדַּעַת דְּוָקָא.

וְכִמוֹ שֶׁבְּעֲנֵן הַחֲטָא, הָרִי עֲקָר הַחֲטָאִים
הָיָה חֲטָא עַץ הַדַּעַת - שֶׁהָרִי עַל יְדֵי
חֲטָא עַץ הַדַּעַת הָיָה נִתְיַנֵּת מְקוֹם לְשֹׁאֵר
הַחֲטָאִים, וְחֲטָא עַץ הַדַּעַת הָיָה סִבָּה וְגוֹרֵם
לְהַחֲטָאִים דְּקִין וְאֶנּוּשׁ וְכו',

כְּמוֹ כֵּן הוּא בְּפַעֲלַת הַחֲטָא, דְּהַסְּלֹק
שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַחֲטָא, הִנֵּה עֲקָר הַסְּלֹק
הוּא מִה שֶׁנִּסְתַּלַּק עַל יְדֵי חֲטָא עַץ הַדַּעַת
מֵעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחִלָּתוֹן דְּוָקָא.

דְּכֶשֶׁם שֶׁעֲקָר שְׂכִינָה בַּתְּחִלָּתוֹנִים הוּא

בְּעוֹלָם הַזֶּה דְּוָקָא, הִנֵּה כְּמוֹ כֵּן הוּא
בְּהַסְּלֹק, דְּעֲקָר הַסְּלֹק הוּא מִה שֶׁנִּסְתַּלְקָה
מֵהָאֶרֶץ דְּוָקָא, שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי חֲטָא
עַץ הַדַּעַת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינָה
מֵאֶרֶץ לְרִקְיעַ... שְׁלֵבֵד זֹאת שֶׁהַסְּלֹק
מֵהָאֶרֶץ זֶה בְּעֲקָר נִגְעַע לָנוּ, הִנֵּה זֶהוּ גַם
עֲקָר עֲנֵן הַסְּלֹק.

(וּמִמְשִׁיךְ בְּמֵאֲמָר) וְאַחֵר כִּךְ עֲמָדוֹ ז'
צְדִיקִים וְהוֹרִידוֹ אֶת הַשְּׂכִינָה לְמִטָּה, אֲבָרְהָם
זָכָה וְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה מִרְקִיעַ ז' לֹו' כֹּו'
(וּמִקְצֵר בְּזֶה וּמִסִּים) עַד כִּי מֹשֶׁה שֶׁהוּא
הַשְּׂבִיעִי (וְכָל הַשְּׂבִיעִין חֲבִיבִין³) הוֹרִידוֹ
לְמִטָּה בְּאֶרֶץ.

דְּעֲקָר עֲנֵן הַהִמְשָׁכָה הוּא עַל יְדֵי מֹשֶׁה,
שֶׁהָרִי מֹשֶׁה דְּוָקָא הוֹרִידוֹ לְמִטָּה בְּאֶרֶץ,

דְּכֶשֶׁם שֶׁבְּעֲנֵן הַסְּלֹק מִלְמִטָּה לְמַעְלָה
הָרִי הָעֲקָר הוּא בְּחֲטָא עַץ הַדַּעַת, שֶׁנִּסְתַּלַּק
מֵהָאֶרֶץ כְּנֶזֶךְ לְעֵיל, הִנֵּה כְּמוֹ כֵּן הוּא
בְּעֲנֵן הַהִמְשָׁכָה מִלְמַעְלָה לְמִטָּה, עֲקָר עֲנֵן
הַהִמְשָׁכָה הוּא לְמִטָּה בְּאֶרֶץ דְּוָקָא,

דְּלֵבֵד זֹאת שֶׁהַהִמְשָׁכָה לְמִטָּה בְּעֲקָר נִגְעַע
לָנוּ, הִנֵּה זֶהוּ גַם עֲקָר עֲנֵן הַהִמְשָׁכָה.

ב. כל השביעין חביבין

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי מֹשֶׁה דְּוָקָא - וְהַטַּעַם
לְזֶה מִבְּאֵר בְּהַמְאָמָר בְּמִסְגָּר, כִּי "כָּל
הַשְּׂבִיעִין חֲבִיבִין".

1. ריש דיבור המתחיל 'באתי לגני' ה'שי"ת (ספר המאמרים ה'שי"ת ע' 111).

2. שיר השירים ה, א.

3. ויקרא רבה פ' כט, יא.

אבינו להמסרות נפש דרבי עקיבא:
 דהמסרות נפש דרבי עקיבא היה...
 [שהוא חפש] מסרות נפש, "מתי יבוא
 לידי ואקימונו"⁵, מה שאין כן באברהם
 הנה המסרות נפש שלו היה בדרך אגב.
 דאברהם ידע שעקר העבודה הוא כמו
 שכתוב⁶ "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם",
 "אל תקרא ויקרא אלא ויקרא"⁷... [שגם
 הזילת יקרא בקול], ואם נצרך לזה בדרך
 אגב מסרות נפש, הנה גם זה ישנו.

וכל כך גדלה מעלת עבודתו והמסרות
 נפש שלו, עד אשר גם משה מה שזכה
 שנתנה תורה על ידו הוא מטעם כי
 השביעין חביבין, שהוא שביעי לראשון.
 והקדוש ברוך הוא אמר לו (למשה)
 "במקום גדולים (אברהם) אל תעמד"⁸.

והנה אף כי גדלה חביבות השביעי ואין זה
 בא לא על ידי בחירה ולא על ידי עבודה,
 כי אם... [מן המוכן] מצד התולדה, מכל
 מקום, אין בזה הגבלה שנאמר שגפלות
 הוא ואינו שיהא אלא ליחיד סגולה, כי אם
 על דרך שמבאר בתנא דבי אליהו⁹ ומוכא
 בדא"ח, שכל ישראל ואפלו עבד ואפלו
 שפחה¹⁰ יכולים להגיע להשגת רוח

והנה מלשון רבותינו זכרונם לברכה
 "וכל השביעין חביבין" ולא "כל החביבין
 שביעין", מוכח מזה שעקר המעלה הוא זה
 שהוא שביעי, ומפני זה שהוא שביעי מצד
 זה הוא חביבותו,

הינו שחביבותו אינו מצד ענין התלוי
 בבחירתו, רצונו ועבודתו, כי אם בזה
 שהוא שביעי, שזה בא מצד התולדה, ובכל
 זאת הנה "כל השביעין חביבין". ולכן זכה
 משה שנתנה תורה על ידו.

והנה באר כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר
 (בתחלת בואו לאמריקה)⁴ שגם בענין
 ד"השביעין חביבין" נכר מעלת הראשון,
 שהרי כל ענין שביעי הוא שהוא שביעי
 לראשון.

ובאר אז מעלתו של הראשון, שזהו אברהם
 אבינו, מפני עבודתו, ושהיתה עבודתו
 במסרות נפש.

ואינו מסתפק בזה עדין, ומוסיף עוד (אף
 דלכאורה אין זה נוגע שם לגוף הענין)
 דאופן המסירת נפש שלו היה שלא חפש
 מסרות נפש,

שזהו ההפך בין המסרות נפש דאברהם

4. סוף דיבור המתחיל החדש הזה לכם, ה'ש"ת [סה"מ ה'ש"ת ע' 29 ואילך].

5. ברכות סא, ב.

6. וירא כא, לג.

7. סוטה י, א.

8. דברים רבה, פרשה ב, ז.

9. פרק ט ופרק כה.

10. "בתנא דבי אליהו איתא דאפילו עובד עבודה זרה, ולכאורה קשה מבבא בתרא (טו, ב) דמוכח שם דלכולי
 עלמא אין שכינה שורה על עובדי עבודה זרה. ועיין שם בחידושי אגדות ובמה שציין שם. ועיין אגרת תימן
 להרמב"ם דמשמע דאפשר להיות נביא גם מעובדי עבודה זרה. וצריך עיון" - הערת כ"ק אדמו"ר.

ג. מגיד דבריו ליעקב

וְהִנֵּה כָּל הָעֲנָנִים שֶׁתִּבַּע מֵאֲתָנּוּ כְּבוֹד
קִדְשֵׁת מוֹרֵי וְחֲמֵי אֲדָמוֹר, וְכִמּוֹ כֵּן שָׁאֵר
הַנְּשִׂאִים - קִיְמוֹ זֶה בְּעֶצְמָם.

וְהוּא עַל דֶּרֶךְ דְּרִשְׁת רַבּוּתָנּוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה
עַל הַפְּסוּק¹¹ "מִגִּיד דְּבָרָיו" לְיַעֲקֹב חֲקִי
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל - "מֶה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
הוּא אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת וְלִשְׁמוֹר"¹², וְכֵן
מֶה שֶׁהוּא מַצְוֶה לְיִשְׂרָאֵל הוּא עוֹשֶׂה.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא בְּהוֹרָאוֹת נְשִׂאֵינוּ, שֶׁמֶה
שֶׁתִּבַּעוּ מֵהַמְּקָשָׁרִים וְשִׂכִּים אֵלֵיהֶם הִנֵּה
הֵם בְּעֶצְמָם קִיְמוּ וְעָשׂוּ כֵּן.

וּמֶה שֶׁגָּלוּ לָנוּ שֶׁקִּיְמוּ זֶה, הוּא כְּדִי שִׁיְהִי
לָנוּ יוֹתֵר נֶקֶל לְקִיְמָם.

וְכִמּוֹ בְּהֶעֱנִין דְּאֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה
כְּמֶה וְכִמֶּה סְפוּרִים מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵהַנְּשִׂאִים.

וּלְדַגְמָא מִכְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹר הַזֶּקֶן
שֶׁהַפְּסִיק¹³ בְּתַפְלָתוֹ וְהִלָּךְ וְקִצֵּץ עֲצִים
וּבִשְׁל מֶרֶק וְהָאֵכִיל בְּעֶצְמוֹ לְיִלּוּדָת, מִפְּנֵי
שֶׁלֹא הָיוּ אֲנָשִׁים שָׁם בְּבֵית.

מִכְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹר הָאֲמֻצָּעִי, אִידֵּךְ שֶׁנִּכְנַס
אֵלָיו אֶחָד לִיְחִידוֹת וְהִתְאֵוָּן עַל הָעֲנָנִים
שֶׁאֲבָרְכִים מִתְאֵוָּנִים עֲלֵיהֶם, וְגִלָּה אֲדָמוֹר

הַקִּדְשׁ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חֵיב לוֹמַר
מִתִּי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתִי אֲבָרְכֶם
יַצְחָק וְיַעֲקֹב.

אֲלֹא שֶׁמִּכָּל מְקוֹם... [אֵין לְרִמּוֹת אֵת
עֲצָמוֹ] וְצָרִיךְ לִידַע אֲשֶׁר "בְּמִקְוֶה גְדוּלִים
אֵל תַּעֲמֹד", וְכָל מַעֲלַת הַשְּׂבִיעִי הוּא שֶׁהוּא
שְׂבִיעִי לְרֵאשׁוֹן... [שֶׁהוּא יָכוֹל לְהִשְׁלִים]
עֲבוּדָת וְשִׁלְיחוֹת הָרֵאשׁוֹן דְּ"אֵל תִּקְרָא
וְיִקְרָא אֲלֹא וְיִקְרֵא".

וְזֶהוּ הַחֲבִיבוּת דִּהְשְׂבִיעִי שֶׁהוּא הַמְּמִשִּׁיךְ
הַשְּׂכִינָה, וְלֹא עוֹד אֲלֹא שֶׁמְמִשִּׁיךְ עֲקָר
הַשְּׂכִינָה, וְעוֹד יוֹתֵר שֶׁמְמִשִּׁיךְ בְּתַחֲתוֹנִים.

וְהִנֵּה זֶה תוֹבְעִים מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנּוּ
דּוֹר הַשְּׂבִיעִי, דְּכָל הַשְּׂבִיעִין חֲבִיבִין, דְּעַם
הַיּוֹת שֶׁזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ בְּדוֹר הַשְּׂבִיעִי הוּא
לֹא עַל פִּי בְּחִירָתָנוּ וְלֹא עַל יְדֵי עֲבוּדָתָנוּ,
וּבְכֶמֶה עֲנִיָּים אֲפָשָׁר שֶׁלֹא כְּפִי רְצוֹנָנוּ
- מִכָּל מְקוֹם הִנֵּה כָּל הַשְּׂבִיעִין חֲבִיבִין,
שֶׁנִּמְצְאִים אֲנַחְנוּ בְּעַקְבֵּתָא דְּמִשִּׁיחָא [=]
בְּעַקְבוֹת הַמְּשִׁיחַ, בְּסִיּוּמָא [= בְּסִיּוּם]
דְּעַקְבֵּתָא, וְהַעֲבוּדָה - לְגִמּוֹר הַמְּשִׁכָּת
הַשְּׂכִינָה, וְלֹא רַק שְׂכִינָה כִּי אִם עֲקָר
שְׂכִינָה, וּבְתַחֲתוֹנִים דּוֹקָא...

11. תהלים קמז יט.

12. "שמות רבה פרשה ל, ט. ירושלמי ראש השנה פרק א הלכה ג. - וזהו אתערותא דלעילא שקדמה לאתערותא דלתתא, 'קדשנו במצותיו' ואחר כך 'כל השונה כו' הקב"ה שונה כנגדו', צימית שלמטה מעוררים ציצית שלמעלה בתוספת אורות וכו', באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. וזהו מה שכתוב בפנים "וכן מה שהוא כו".

ועיין תורה אור ביאור לדיבור המתחיל כי עמך מקור חיים [לה, ג], ובכמה מקומות - "הערת כ"ק אדמו"ר.

13. ראו רשימות היומן ("חורף תרצ"ה ווין) וש"נ.

מכבוד קדשת אדמו"ר [הרש"ב] נשמתו עֲדֹן בתחלת נשיאותו, אֲשֶׁר גָּזְרוּ אֶז גְּזֵרָה חֲדָשָׁה וְהָיָה צָרִיף לְנִסְעַ עַל דְּבַר זֶה לְמוֹסְקָבָה. ואמר לוֹ אֲחִיו הַגָּדוֹל הַרְזֵ"א נִשְׁמָתוֹ עֲדֹן: "הַזְמַן יָקָר אֲצִלָּהּ וְאֵין אֶתָּה יוֹדֵעַ הֵיטֵב שְׁפֵת הַמְדִּינָה (הַרְזֵ"א הִיָּה מְלָמֵד בְּשָׁפוֹת) וְגַם אֶתָּה צָרִיף לְחַפֵּשׁ הַכְּרוֹת, וְלִכְּנֹן אֶסֶע בְּעֶנְיָן זֶה כְּפִי הוֹרְאוֹתֶיךָ". אֲבָל כְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר נִשְׁמָתוֹ עֲדֹן לֹא הִסְפִּים עַל זֶה וְנִסְעָה בְּעֶצְמוֹ וְהִצְלִיחַ.

וְכֵן יֵשְׁנִים כְּמָה סְפוּרִים מִכְּבוֹד קִדְשֵׁת מוֹרִי וְחָמִי אֲדָמוֹ"ר אוֹדוֹת הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ לַעֲשׂוֹת טוֹבָה וְאֶפִּילוֹ לְאִישׁ פְּרָטִי, בְּרוּחָנִיּוֹת אוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת.

וְהַיֵּחָ אֵת עֲצָמוֹ עַל זֶה, לֹא רַק הַגִּשְׁמִיּוֹת שְׁלוֹ כִּי אִם גַּם הַרוּחָנִיּוֹת שְׁלוֹ, אֵף שֶׁזֶּה שֶׁהָיָה מְטִיב עֲמוֹ הֵנָּה לֹא זֹו בְּלִבְדֹּ שְׁלֹא הִיָּה כָּלֵל בְּסוּג שֶׁל "חֲבֵרָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת" אֲלֵא שֶׁהָיָה שְׁלֹא בְּעֶרְכּוֹ כָּלֵל.

ד. סילוקן של צדיקים

וְהַיֵּחָ עַל יְדֵי אֲתַפְּכֵיָא וְאֲתַהֲפָכָא לְשִׁטּוֹת דִּקְדוּשָׁה, עַל יְדֵי זֶה מְמַלְאִים כְּנֶגֶת הַבְּרִיָּאָה, שֶׁהִיא לְהִיּוֹת לוֹ יִתְבָּרָךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים.

וְזֶה שֶׁעַל יְדֵי אֲתַפְּכֵיָא וְאֲתַהֲפָכָא נַעֲשִׂית דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, "בְּאֵתִי לְגַנְי", הוּא

הָאֲמָצְעִי אֵת זִרְעוֹ וְאָמַר לוֹ: "הֲלֹא תִרְאֶה שֶׁצָּפַד עוֹרִי עַל עֲצָמֵי גו'¹⁴ וְכָל זֶה הוּא מִהַחֲטָאת נְעוּרִים שְׁלֶךְ"¹⁵.

אֲשֶׁר מוֹכֵן הַפְּלֹאת וְרוּמָמוֹת מַעֲלֵת כְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הָאֲמָצְעִי בְּכָלֵל, וּבְפֶרֶט מֵאֵלּוֹ שְׁשִׁיכִים לְעֶנְיָנִים כְּאֵלּוֹ, וּמִכָּל מְקוֹם הִיָּה הַהִתְקַשְּׁרוֹת עִמָּהֶם כָּל כֶּךָ עַד שֶׁמִּצַּד הָעֶנְיָנִים שְׁלָהֶם שְׁהִיו שְׁלֹא כְּדָבָעִי לְמַהוּי [= כְּרָאוּי לְהִיּוֹת], פָּעַל עָלָיו חֲלִישוֹת הַבְּרִיאוֹת בִּיתָר, עַד שֶׁצָּפַד עוֹרוֹ עַל עֲצָמוֹ.

מִכְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הַצִּמְח צָדֵק, אִיף שֶׁהָלָךְ קִדְשֵׁת הַתְּפִלָּה לְלוֹת גַּמ"ח לְאִישׁ פְּשוּט שֶׁהָיָה נֹגֵעַ לוֹ בְּפֶרֶטוֹ¹⁶.

מִכְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר מַהֲר"ש, שֶׁפָּעַם¹⁷ נִסֵּעַ בִּיחוד [מִמַּעֲיָנוֹת מַרְפֵּא] לַפֶּאֱרִיז וְנִפְגַּשׁ שָׁם עִם אַבְרָה אֶחָד וְאָמַר לוֹ... [אַבְרָה, יֵינוּ נִסֵּעַ מִטְמָטֵם הַמֶּח וְהַלֵּב, הִיָּה יְהוּדִי!], וְהָלָךְ הָאֲבָרָה לְבֵיתוֹ, וְלֹא שָׁקַט עַד שֶׁבָּא לְכְבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר מַהֲר"ש, חֲזַר בְּתִשְׁבָּה וְיִצְחָא מִמֶּנּוּ מִשְׁפַּחַת יִרְאִים וְחֲרָדִים.

אֲשֶׁר יוֹדֵעַ שֶׁאֲצִל כְּבוֹד קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר מַהֲר"ש הִיָּה הַזְמַן יָקָר בְּמֵאֵד, עַד שֶׁגַּם אֲמִירַת הַחֲסִידוֹת הִיָּה בְּקִצּוֹר, וּבְזִמְנִים יוֹדְעִים הֵנָּה בְּשָׁעָה הַשְּׁמִינִית בְּבִקְרָה הִיָּה כְּבָר אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה - וּבְכָל זֶה נִסֵּעַ נִסְיָעָה רְחוּקָה וְשֶׁהָיָה שָׁם מִשְׁךָ זְמַן בְּשִׁבְלֵי אַבְרָה כו'.

14. ע"פ איכה ד, ח.

15. ראה בית רבי ח"ב רפ"ג בהערה.

16. סה"ש קיץ ת"ש ע' 98. סה"מ תיש"א ע' 153. אג"ק מוהרי"צ ד, תקכב.

17. "ס' התולדות מהר"ש ע' עז בארוכה" - הערת כ"ק אדמו"ר.

במדרגה יותר נעלת מקדם החטא.

דכמו בסותר בגין הקודם על מנת לבנות, הרי פשיטא [= פשוט] שבגין החדש צריך להיות במדרגה יותר נעלת מבגין הקודם - כמו כן מכרח לומר שעל ידי אתפכא ואתהפכא נעשית דירה במדרגה יותר נעלת.

וכמבאר בהמאמר דעל ידי דאתפכא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא בכולהו עלמין [= כפית' הצד האחר', צד הטומאה, מתגלה כבוד הקדוש ברוך הוא בכל העולמות], הינו האור שהוא "בכולהו עלמין" בשוה...

ולכן גם פטירת צדיקים נקרא בשם הסתלקות, כי הסתלקות הוא גלוי אור נעלה ביותר...

והנה בענין סלוקן של צדיקים יש בזה ב' מאמרי רבותנו זכרונם לברכה: "שקולה מיתתו של צדיקים כשרפת בית אלקינו", "קשה סלוקן של צדיקים יותר מחרבן בית המקדש" - אשר על ידי כל זה אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא.

ופרוש ענין הסתלקות פרשו כל הרבאים: כבוד קדשת אדמו"ר הזקן, כבוד קדשת אדמו"ר האמצעי, כבוד קדשת אדמו"ר מהר"ש, כבוד קדשת אדמו"ר נשמתו עין וכבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר - שאין הכוונה בפרוש תבנת "הסתלקות" שהוא עליה

למעלה, חס ושלום, כי אם הכוונה שהוא נמצא למטה אלא שהוא בבחינת רוממות. וזה תובעים מאתנו, דור השביעי לכבוד קדשת אדמו"ר הזקן, "וכל השביעין חביבין" ... [ולמרות שלא הרוחנו את זה ולא עמלנו עבור זה], מפל מקום "כל השביעין חביבין" - והעבודה דדור השביעי הוא להמשיך השכינה למטה ממש, להפך השטות דנפש הבהמית, אשר ידע אינש בנפשיה... [יודע אדם בעצמו שיש לו את זה, ואת הלהט של הנפש הבהמית שיש לו, ולפעמים עוד נמוך יותר] לעשות מזה ולהפך את זה לשטות דקדושה.

וזהו ענין צדיקא דאתפטר¹⁸ [= צדיק שנפטר], דאף שפבר היו כמה העלמות והסתרים וכמה קשיות וענינים בלתי מובנים, הנה כל זה לא הספיק - ובכדי שיהיה "אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא בכולהו עלמין", היה גם כן ענין סלוקן של צדיקים, שזה קשה לא רק "פחרבן [בית אלקינו]" כי אם יותר מהחרבן, ותכלית הכוונה בזה הוא שעל ידי זה יהיה אסתלק יקרא דקודשא בריך הוא.

ה. אין הדבר תלוי אלא בנו

וזה תובעים מפל אחד מאתנו שידעו... [שנמצאים ב]דור השביעי, שכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון, שהנהגת הראשון היה שלא חפש לעצמו

18. ראה זהר חלק ג עא, ב - נתבאר באגרת הקודש (שבתניא) סימן ז"ך וביאורה.

כלום ואפילו לא מסרות נפש, כי ידע שכל ענינו הוא כמו שכתוב¹⁹ "ויקרא שם בשם הוי' אל עולם".

ודגמת הנהגת אברהם אבינו שהוא... [הגיע למקומות ששם לא ידעו מאלקות, לא ידעו מהדות, לא ידעו אפלו מ'אלף בית', ובהיותו שם הוא הניח את עצמו בצד, ו] "אל תקרא ויקרא אלא ויקריא",

וידוע²⁰ שבהלמוד במדת "אל תקרא", שתי הקריאות קימות. וגם בזה הרי מפרש בתורה שבכתב "ויקרא" - מכל מקום, צריך לידע... [שאם הוא רוצה שבו עצמו יחדר ה"ויקרא", מכרח להיות ה"ויקריא". עליה לראות שהזולת לא רק ידע, אלא גם יקרא בקול! ולמרות שעד עכשיו הוא לא ידע משום דבר, פעת עליה לדאג שהוא יכריז "אל עולם", לא] "אל העולם", הינו שאלקות הוא ענין בפני עצמו ועולם ענין בפני עצמו אלא שאלקות מושל ושולט על העולם, כי אם שעולם ואלקות הוא כלל חד [= הכל אחד].

ואף פי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לאמר: אעבוד עבודת אברהם אבינו! - מכל מקום, אפס קצוהו שיהי לכל אחד

ואחד ומחייב בזה, ונתנו לו הכחות על זה על ידי ההנהגה שהראנו ה'ראשון', וממנו ואילך עד, ועד בכלל, ההנהגה שהראנו כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר, שהם סללו את הדרך ונתנו לנו כחות על זה.

וזהו גופא החכמות דדור השביעי, שפמה כחות נתנו ונתגלו בשבילנו.

ועל ידי העבודה באפן כזה ימשך עקר שכינה למטה בעולם הזה הגשמי והחמרי, ויהיה עוד במדרגה נעלת יותר גם מקדם החטא, וכמו שכתוב²¹ במשיח "ונשא מאד" - "יותר מאדם הראשון" ואפילו כמו שהיה קדם החטא²².

וכבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר, אשר "את חלינו הוא נשא ומכאבינו סבלם, והוא מחלל מפשענו מדכא מעונתינו"²³, הרי בשם שראה בצרתנו, הנה במהרה בימינו ובעגלא דידן [= ובמהרה בימינו] יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הגשמי גם יחדיו, ויעמידנו בקרן אורה.

אבל כל זה הוא עדין רק גילויים, ועוד יותר - שיקשר ויאחד אותנו במהות ועצמות אין סוף ברוך הוא.

וזהו פנימיות הפונה של ירידת

19. וירא כא, לג.

20. הליכות אלי סימן ג, ועוד.

21. ישעיהו נב, יג.

22. "ראה לקוטי תורה להאריז"ל פ' תשא. ס' הלקוטים פ' שמות. ולכאורה צריך עיון מספר הגלגולים פרק יט הובא בלקוטי תורה פרשה צו ד"ה והניף [יז א].

ואולי יש ליישב על פי מה שכתוב בס' הגלגולים פרק ז, הובא בלקוטי תורה שיר השירים בסופו [נא, ג] - הערת כ"ק אדמו"ר.

23. ישעיהו נג, ד.

ומסִימִים "וְהָיָה הָיוּ" לְמִלָּהּ וְגו' הָיוּ אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד²⁸, שְׁלֹא יִהְיֶה חֲלוּקִים בֵּין הָיוּ
וּשְׁמוֹ²⁹, שְׁכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סְלוּקוֹן
שֶׁל צְדִיקִים, שְׁקֻשָּׁה יוֹתֵר גַּם מִחֲרָבֵן בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ.

וְכִיוֵּן... [שְׁכָכָר עָבְרוּ אֶת כָּל הָעֲנִינִים],
הִנֵּה עֹכְשׁוֹ אֵין הַדָּבָר תְּלוּי אֵלָּא בְּנוֹ - דּוֹר
הַשְּׁבִיעִי. וְנִזְכָּה... [לְהַתְּרָאוֹת³⁰ עִם הָרַבִּי
כָּאֵן לְמִטָּה, בְּגוּף], וּלְמִטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים,
וְהוּא יִגְאֹלֵנוּ.

וְהַשְׁתַּלְשֻׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת, וְעֲנִין הַחֲטָא
וְתַקְוָנוֹ, וְעֲנִין סְלוּקוֹן שֶׁל צְדִיקִים - שְׁעַל
יְדֵי זֶה יִהְיֶה אֶסְתַּלֵּק יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

וּכְשִׁיוֹצִיאֵנוּ מִהַגְלוֹת בֵּיד רַמָּה וּלְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם²⁴, יִהְיֶה "אֶז
יִשִּׁיר מִלְּשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל גּו' הָיוּ" יִמְלִךְ
לְעֹלָם וָעֶד²⁶, (וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּנִסְחַ הַתַּפְּלָה)
וְגַם בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּם²⁷ "הָיוּ" מְלֻכּוּתִיָּה קָאִים
לְעֹלָם וּלְעֹלָמֵי עָלְמֵיָא",

אתר מבצע תורה

24. ע"פ לשון הכתוב בא י, כג.

25. בשלח טו, א.

26. שם, יח.

27. "ראה לקוטי תורה שיר השירים דיבור המתחיל 'הנך יפה' ריש פרק ב [יג, ד] - הערת כ"ק אדמו"ר.

28. זכריה יד, ט.

29. ראה פסחים נ, א.

30. "ראה סוף ספר חסידים (הובא בגליון הש"ס לכתובות קג, א). במדבר רבה פרשה יט, יג" - הערת כ"ק אדמו"ר.

סיכום הפרקים

א.

הפסוק "באתי לגני" נאמר על חנוכת המשכן, והמדרש מפרש כך: העולם הזה היה המקום שבו היה "עיקר שכינה" מתחילה, מבריאת העולם. אלא שחטא עץ הדעת סילק את השכינה מהארץ לרקיע, ואחריו שישה חטאים מרכזיים נוספים סילקו את השכינה מרקיע לרקיע גבוה יותר; ואברהם אבינו הוריד בחזרה את השכינה מהרקיע השביעי לרקיע שתחתיו, אחריו צדיקים נוספים המשיכו והורידו את השכינה בין הרקיעים, עד שמשה הוריד את השכינה בחזרה לארץ – בבניית המשכן.

השראת השכינה היא דווקא בתחתונים, בעולם הזה הגשמי. ולכן, עיקר סילוק השכינה הוא בסילוק מהארץ לרקיע, וכן עיקר המשכת השכינה בחזרה הוא בהמשכה מהרקיע לארץ.

ב.

חביבותו של השביעי – שדווקא הוא ממשיך את עיקר השכינה בתחתונים – אינה תלויה בבחירתו, רצונו ועבודתו, אלא בהיותו שביעי לראשון: משה רבינו זכה להוריד את השכינה לארץ ולכן שהתורה תינתן על ידו בשל היותו השביעי לאברהם אבינו – שעבד את השם בהתמסרות מוחלטת, תוך ויתור מוחלט על ההישגים האישיים שלו ובמחיר מסירות נפש.

וכך תובעים מכל אחד ואחד מאתנו, בני דור השביעי, לדעת שאנחנו "בסיומא דעקבתא דמשיחא" והעבודה של כולנו היא לגמור את המשכת השכינה לעולם התחתון.

ג.

רבותינו נשיאינו קיימו בעצמם את כל ההוראות והתביעות שדרשו מהמקושרים ושייכים אליהם.

בעניין אהבת ישראל ישנם כמה וכמה סיפורים מכל אחד ואחד מהנשיאים שממחישים את ההתמסרות והאכפתיות שלהם עבור כל יהודי.

ד.

על ידי עבודת השם באתכפיא ואתהפכא, ממשיכים את עיקר השכינה אל העולם וגורמים להשראת השכינה בעולם בצורה נעלית עוד יותר מכפי שהיה בתחילת הבריאה, לפני החטא.

כך גם הסתלקותם של צדיקים היא רוממות וגילוי אור נעלה ביותר.

הדרישה מאתנו, בני הדור השביעי, היא להיות מודעים לחביבות המיוחדת ולכוחות המיוחדים שניתנו לנו כדי להשלים את המשימה – לדעת שהדבר תלוי רק בנו, להניח את עצמנו בצד ולדעת שכל ענייננו הוא להפיץ את אחדות השם והאמת האלוקית ולגרום לכל העולם 'לקרוא בשם השם'.

על ידי העבודה באופן כזה עיקר השכינה יומשך לעולם הגשמי והחומרי ונזכה לביאת המשיח, אז נתקשר ונתאחד עם מהות ועצמות אין סוף ברוך הוא, והייחוד עם האלוקות יהיה גבוה עוד יותר מאשר בתחילת הבריאה.

אתר מבצע תורה